

~~СРОВО~~
"Вставайте, Кайдани Порвіте!"

Іван Гундяк.

З Римом-Чи Без Риму?

ЧИ ДАЛЬША УНІЯ З РИМОМ,— ЧИ НЕЗАЛЕЖНИЦТВО,—
ЧИ РІДНА ЦЕРКВА?

Написав: Прот. Іван Гундяк.

І. Гундяк
1928.

Накладом Об'єднання Парафій Української
Православної Церкви Ньюйорського Округа.

З Друкарні "ДНІПРА", 1944 W. Erie St. Chicago, Ill.

1914/1915

06
10

~~ВСТАВАЙТЕ~~

"Вставайте, Кайдани Порвіте!"

З Римом-Чи Без Риму?

ЧИ ДАЛЬША УНІЯ З РИМОМ,— ЧИ НЕЗАЛЕЖНИЦТВО,—
ЧИ РІДНА ЦЕРКВА?

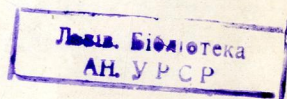
Написав: Прот. Іван Гундяк.

~~ВСТАВАЙТЕ~~

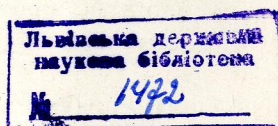
1928.

Накладом Об'єднання Парафій Української
Православної Церкви Ньюйорського Округа.

З Друкарні "ДНІПРА", 1944 W. Erie St. Chicago, Ill.

9347.109(7CWA)

ЧИ ДАЛЬША УНІЯ З РИМОМ, — ЧИ НЕЗАЛЕЖНІ ПАРАФІЇ, — ЧИ РІДНА ЦЕРКВА?

I. ЗАЧАРОВАНЕ КОЛЕСО.

Боротьба, яка вибухла в лоні уніятської церкви в Америці, опинилась в сліпому куті. Викликали цю боротьбу уніятські священники, які бачили, що новий уніятський єпископ привіз з собою такі реформи подиктовані в Римі, або в Римі і в Варшаві, яких нарід не прийме. Деякі уніятські священники також не погоджувались з становищем, яке новий уніятський єпископ заняв супроти народної справи. А ще деякі уніятські священники розуміли, що новий єпископ за всяку ціну буде старатися викинути їх під чужий пліт, а їх місця заступити новими, цо римськи витресованими місіонарами.

Уніятські священники, які викликали боротьбу, не дотримали фронту. Не маючи пляну своєї роботи, вони наївно вірили, що папа на їх домагання забере нового єпископа з Америки, а коли їхні протести не знайшли в Римі послуху, вони покорились та підписали відклик своїх „бунтарських” заходів. Але цей відклик вони підписали нещиро. Підписавши, вони далі продовжували і продовжують акцію проти нового єпископа. Деякі цілком розірвали з єпископом, а деякі „розмахуються”, щоби зробити те саме, але якось не можуть знайти досить сили і сміливости раз „розмахнутись”. А деякі вже „покаялись” і самі собі плюнули в лице.

Боротьба опинилася в сліпому куті. Невдоволення в громадах не проминуло, лише „закапарилось.” Громади дивляться на священників, священники на громади. Одні священники дивляться, що зроблять другі священники; — як от сей, мовляв, покине Богачевського, то і я покину. Одні громади так само дивляться, що зроблять другі громади; — як ця, громада мовляв, зробить рішучий крок, то і ми підемо за нею.

Це є капарство. В тім капарстві витворюється недовіря одних до других, витворюється душна атмосфера, в якій повно інтриг, коншахтів, недоговорених слів і недокінчених діл. Між протестуючими уніятськими священниками йдуть розмови про те, що сей, або інший протестович тишком-нишком заскакує до уніятського єпископа і ласки шукає. А цей, що шукав ласки, оповідає своїм колегам і громадянам, що був в єпископа і наробив стільки „революції”, що його аж полісмени вивели з єпископської канцелярії. Іншим же священникам і громадянам оповідає, що був в єпископа і удостоївся прощення і наклонює їх до лояльності супроти єпископа. Інший священник буде одного вечера переконувати вас, що завтра він покине римського посланця, але завтра він чимчикує до біскупської канцелярії, припадає покірно на коліна і цілує біскупа в перстень (за це є 50 днів відпусту), і молить смиренно: „Преосвященний, простіть і помилуйте мене заблудшого, я дуже каюся, що був такий нерозважний, — і.... дайте мені другу парафію”.... Поміж громадянами такі священники - протестовичі мають теж два способи поведінки: тим громадянам, які домагаються розриву з Римом, ті отці шепотом кажуть: „Я з вами. Я зараз би се зробив. Але треба зачекати. Будьте тепер спокійні і нічого не робіть, а якось воно буде.” Тим же громадянам, які ще тримаються римської шлії, вони теж говорять: „Але ж певно. Єпископ рацію має. Єпископ добрий. Я не є проти єпископа. Мене о. Левицький намовив. Мене о. Понятишин підійшов. Мене о. Струтинський збаламутив. Мене о. Середя збив з толку. Я з єпископом. Йдіть між людей і втихомирюйте їх. Кажіть їм, що ми не можемо розривати з єпископом і з папою.”

Це є безхарактерність. Безхарактерність ніколи не принесе добра ані тим отцям, які до неї привикли, ані тим громадам, які нею збаламучені. Буде з того велика шкода.

Громадяне скорше, або пізніше, на тій безхарактерности визнаються. І вийде з того таке, що жадному священнику вони не повірять і всіх будуть вважати за однакових „крутіїв”.

Тай уніятський єпископ чудово знає про ті методи, якими послуговуються нерішучі уніятські священники, які чекають якогось чуда, що розв'язало б ту замотану справу. Уніятському єпископу о то й іменно ходить, щоби це капарство безхарактерности продовжувалось до того часу, доки він не дістане з Риму нових місіонарів, твердих і загорілих римщиків. Тоді він старих і нерішених духовників викине, щоби „було більше Копитчаків,” а їх місця заповнить своїми „пупільками.”

II. ХТО ТВОРИТЬ НЕЗАЛЕЖНІ ГРОМАДИ?

Громади, які остаточно зірвали з Римом і з уніятським єпископом, виявили волю приєднатися до Української Православної Церкви.

Так зробила парафія в **Бейкертон, Па.** Так зробила парафія в **Монессен, Па.** Так зробила парафія в **Бостон, Масс.** Так зробила парафія в **Менвілл, Р. Ай.** Так зробила парафія в **Вунсакет, Р. Ай.** Так зробила парафія в **Дітройт, Міш.** Вони відібрали від уніятського єпископа громадське майно, записали його на власність своїх громад. Позбувшись тої маєткової залежности від уніятського єпископа, вони вже не хотіли мати його своїм Архіпастирем, а приєдналися до Української Православної Церкви і своїм Архіпастирем признали Архієпископа тої Церкви, Впреосвященного Іоанна Теодоровича.

В інших місцевостях, де не було виглядів на відібрання майна від римського післанця, тисячі людей відступили від унії та позасновували українські православні парафії. В останніх чотирох роках такі парафії заснувались в слідуючих місцевостях: **Йонгставн, О., Клівленд, О., Міннеаполіс, Мінн. Пассейк, Н. Дж., Пітсбург, Па., Арнолд, Па., Джансон Ситі. Н. Й., Джанстовн, Па., Ньюйорк, Н. Й., Сімур, Конн., Мілвокі. Віск. Шерон, Па., Філадельфія, Па.**

Залишились інші уніятські громади, які або провадять, або кінчать процеси з уніятським єпископом, або іншими способами стараються вирватись з римської неволі. Більшість тих громад бажає злучитись з Українською Православною Церк-

квою. Але деякі уніятські священники не допускають до цього і ведуть їх на „незалежництво.” Вони кажуть громадянам: „Зачекаймо. Ми ще не можемо лучитися з Українською Православною Церквою. Ми мусимо чекати, що зробить Галичина. Ми мусимо чекати на той час, коли буде Українська Держава. Ми мусимо чекати, що зроблять інші громади. Ми не можемо йти до Української Православної Церкви, бо її єпископи не мають апостольської сукцесії. Чекаймо. Може ми зорганізуємо нову дієцезію. Будемо мати свого власного єпископа. От о. НН. або ХХ. був би добрим єпископом. А як він не схоче бути, то вже і я від біди міг би бути єпископом. Але не лучімся. Покищо ми є незалежні. До нас ніхто не має права. Ми собі самі. Що нам хто зробить? Ану ж треба буде вертати до унії. Та ви знаєте, що я мушу і за себе дбати. Ану може Рим забере Богачевського. Нащо нам лучитися? Хіба нам зле? От дайте мені контракт на п'ять, на десять літ, щоби я був певний, і будемо „незалежні”. Так творяться „незалежні” громади.

III. ПОРА ЗАЛИШИТИ КАПАРСТВО.

І це є капарство. Від такого капарства не можна сподіватись добра. В нім заснітяться громади і пропаде їх збірна сила. Кожний „незалежний” священник буде собі папою, патріархом, собором і єпископом. Добра з того не буде. Не можна ж вірити, що всі ті „незалежні” священники будуть до смерті на тих самих парафіях, або що будуть вічно жити. То хіба ціла боротьба мала звестись до того, щоби кілька священників-протестовичів мали контрактів забезпечення на п'ять, чи на десять літ? А що станеться, як сей, або той священник помре? Та невже вся та боротьба, в якій було стільки гарних слів, стільки чесного і щирого обурення проти римсько-рутенської роботи уніятського біскупа, хіба ця боротьба мала ту ціль, щоби кілька священників мали забезпечені посади і пенсії? Хіба це не є звичайна собі торгівля всім тим, що здавалось бути таким чистим і чесним і святим?

Тай що варті ті розбиті, нічим не зв'язані „незалежні” громади? Ану ж дасть така громада п'ять-літній контракт своєму „незалежному” священнику, а той священник буде собі

робити, що сам схоче: куди тоді така громада вдасть за порадою?

Яку силу представляє п'ятдесят і сто громад, які не мають жадної злуки і організації? Таж це є маленькі секти, кожна сама в собі, які не можуть взятися за жадне поважне діло. Жадної збірної сили, яку дає єдність, організованість і дисципліна, вони не будуть мати. Вони розгубляться і зкапають, а в історії нашої еміграції будуть соромом.

З такої безплановости витвориться те саме, що вже було поміж уніятами від 1890 до 1907 р., коли священники мали такі карточки: „о. Петро Мазниця, найліпший, найрозумніший і найдешевший греко-католицький душпастир.” Одні незалежні священники будуть під другими підкопувати яму, один на другого буде готувати сокиру, а громади впадуть жертвою тої незалежної матні.

Скажемо більше: творення незалежних громад розбиває наш нарід і приносить йому необчислені страти. Творення незалежних громад виставляє нашому народові сумне свідцтво некультурности і темноти. Творення незалежних громад виставляє їх провідникам свідцтво безідейности. Для чого творяться незалежні громади? Може для добра народу? Ні! Вони творяться на це, щоби оден, чи другий, чи десятий греко-католицький священник, який не може погодитись з римськими порядками і з роботою єпископа в уніятській церкві, міг мати на якийсь час забезпечену посаду, — ”джаб”. То є ціла ідеологія, програма і ціль незалежництва. Культурні люде такої комедії не творять. Культурні люде розуміють, що сила народу і його інституцій лежить в організованости, в лучности, в єдности, — а не в розбиттю.

Наше американське незалежництво то є отаманщина в церковному життю. Ця отаманщина є найгіршим лихом в життю нашого народу. Вона дає нагоду будь якому крикунові розбивати збірну силу організації. В ім'я тої отаманщини творилися в нас удільні держави і загумінки. Ця отаманщина цілком нівечить всі високопарні фрази про наш сорок-мільонний нарід. Китайців (Хінців) є 400 мільонів, але вони самі себе нищать такою отаманщиною і браком стремління до організованої цілости.

Треба єдності і злуки. Організація, яка має лише десять членів має більшу вартість і силу, як тисячка незорганізованих одиниць. Десять громад, які є злучені в одну організацію, представляють собою більшу силу, ніж тисяча незалежних громад.

Вже б час американським Українцям - уніятam зрозуміти цю істину та положити край тій розбіжності, тій отаманщині, яка нас дробить і нищить.

IV. ПЕРЕСТАРІЛИЙ ЗАБОБОН.

"Збунтовані" уніятські священники радше пішлиб назад до єпископа Богачевського. Але... от щоби єпископ Богачевський написав і оголосив їм заяву; "Я робив зле. Дуже того жалую. Простіть мені. Я вас образив. Я занадто розбирав собі. Тепер я каюся. Покірно вас прошу,— даруйте мені. Я поправлюся і буду вас слухати".

— Але ані єпископ Богачевський, ані жаден інший єпископ, тимбільше католицький, того не зробить. Коли б єп. Богачевський так зробив, то ще менше його шанували б, як тепер шанують. Коли б так зробив, то аж тоді папа відкликав би його й посадив би на покуту в Римі, а на його місце прислав би іншого.

Вони, ті нерішені уніятські священники, пішли б назад до єпископа Богачевського, але щоби були певні, що він не викине їх у свій час за пліт його дієцезії. Щоби були певні, що одного гарного дня, коли з Риму приїдуть нові місіонарі, він не скаже їм: „отці, бувайте здорові. Я не потребую ваших услуг. Я вам казав, що буде більше Копитчаків. Можете вертати до старого краю, можете йти на жебранину, ви мені непотрібні."

Але за все те нерішені уніятські священники непевні. І вони тепер стали на роздорозжy та не знають, якою стежкою пуститися.

Вони перейшли б вже не так радо до Української Православної Церкви. Але тяжко рішитись. Таж вони проти тої Церкви виступали. А по другому вони ще таки вірять, що апостольська сукцесія, то є така річ, що не належить цілій Церкві. В їх схибленім розумінню апостольська сукцесія є приватною власністю римських і моковських єпископів. Не

схоче такий єпископ уділити тої сукцесії, то сховає її в кишеню, або замкне в огнетревалу касу і що йому зробиш? Вони часом і таке кажуть: „та я цілком добре розумію, що в старинній церкві єпископів настановляли і висвячували священники. Я знаю, що так було до Першого Вселенського Собору, а навіть і після Першого Собору. Я знаю, що Українська Православна Церква в ім'я свого існування вибрала сей апостольський спосіб поставлення своїх єпископів. Я знаю, що цей спосіб поставлення єпископів, який вибрала Українська Православна Церква, є законний Я навіть вірю, що московська церква не мала законних єпископів, бо їх назначав цар, а це противиться Апостольським Правилам. Я признаю законність єпископату Української Православної Церкви. Але, знаєте **”нарід є проти того”**.

А це вже і неправда і крутіїство. Нарід не лише не є проти єпископату Української Православної Церкви, а навпаки, коли народові пояснити, в який спосіб Українська Православна Церква поставила своїх перших єпископів, коли народові пояснити, що єпископів Української Православної Церкви не іменує ані італійський римський папа, ані варшавський польський уряд, ані московський цар, чи патріарх, — а вибирає Собор зложений з духівництва і мирян так, як це було в старинній християнській Церкві, — **то нарід з тим радо погоджується. Нарід каже, що таких єпископів Церкві треба.**

Отже не нарід виступає проти єпископату Української Православної Церкви, не нарід каже, що єпископи Української Православної Церкви не є законні, — ні! То римський забобон, який загіздився в заскоружлих серцях нерішених уніятських священників так шипить проти Української Православної Церкви. То та темнота духа, яка приссалась до ваших сердець і душ, пан-отці, то вона вас спинює. А ви для тої темноти шукаєте оправдання і кажете, що нарід не погодиться з законністю єпископату Української Православної Церкви. Неправда! Нарід хоче бути певний, що його Церква буде для нього дійсною Матір'ю, а не мачухою. Нарід хоче, щоби його Церква вела його до Христа, щоби давала йому надію, силу і благословіння на його працю і боротьбу. Нарід хоче, щоби його Церква була його рідна, а не навчала його рабства, не пригнала його до пошани чужої влади не молилася за вся-

ких римських панів, польських президентів і маршалків, не йшла на ганебні конкордати між Польщею і Римом. Нарід хоче в своїй Церкві бачити вірний образ і вірну науку Христа: Того Христа, який благословляє всяку чисту і чесну боротьбу проти неправди і зла, проти поневолення і рабства, — а не науку Христа сфалшовану римськими папами і московськими патріярхами, яка навчає нарід коритись перед злом і злочином.

Того нарід хоче в чистоті своїх поривів. А Ви, пан-отці, цю чистоту затемнюєте забобою і пересудом, який полонив ваші душі і сумління.

В ім'я того забобону, в ім'я мертвої букви людьми виконаного закону, деякі з вас переходять з одного зла в друге зло. Перше ви служили Римові і привчали народ шанувати і слухати папу більше, ніж самого Христа. Тепер в ім'я того ж забобону та ще в ім'я вашого самолюбства, ваших чисто жолудкових інтересів, ви йдете на творення незалежництва, яке даліше має роз'їдати і дробити наш нарід. Ваша нерозумна гордість засліплює вас. Час вже з того очиститись, обмити душу і сумління та сказати собі: „образ Божий багном не скверніте!”

V. ОДНА ДОРОГА.

Недавно я мав розмову з одним з уніятських священників, який ніби то є в уніятській дієцезії і ніби не є. Був час, що він починав думати про перехід до Української Православної Церкви, але не міг відважитись. При останній стрічі він питав: що я маю робити? — А що ви хочете робити? — спитав я. — Та я хотів би зорганізувати таку церкву, до якої прийшли б і ті греко-католики, які ще є при єпископі Богачевськїм, і ті, які його вже покинули, і кацапи і православні Українці, — одним словом всі.

Такі пляни загноздилися в головах деяких уніятських священників, які хотіли б хитро, мудро і легко повалити всі існуючі церковні організації і з них зробити одну. Переведення такого пляну вимагає тисячу літ, а не десятиліття. — Мимоходом кажучи, я порадив тому священникові: „або тримайтесь з єп. Богачевським, або йдіть до Української Православної Церкви. Іншої дороги для вас нема..”

Це саме можна сказати до прочих уніятських священників, які не знають, що робити і беруться за організацію незалежних громад. — Або сюди, або туди. Або йдїть, пан-отці до Української Православної Церкви, або йдїть назад до єпископа Богачевського.

VI. НА ЩО ЧЕКАЄТЕ, ЧОГО СПОДІВАЄТЕСЬ?

Уніятські священники, які виступили проти діяльності єпископа Богачевського і навіть до Риму висилали домагання, щоби той єпископ був усунений, мусять добре розуміти, що того поступку їм Рим не забуде. І відклики і перепрошення нічого не допоможуть. Імена протестуючих священників є в Римі на завжди записані. Рим завжди був жорстокий супроти всіх, які важились виступити проти монархічної влади католицьких єпископів. Священників, які виступили проти роботи єпископа Богачевського, Рим вважає „неблагонадежними.” І для них прийде відплата. Така відплата вже готується. Лише треба трохи часу, а ще ми будемо свідками того, як Рим буде карати тих, які навіть відкликом не могли стерти з себе марки „неблагонадежних.”

А з другого боку, як це допустиме, щоби ті самі уніятські священники, які признавали, що новий біскуп призначений завдяки польським впливам, які осудили не-українське становище того єпископа, які осуджували конкордат і цілібат і взагалі польську політику папського двора, щоби вони гепер з тим всім погодились, щоби мали смілість твердити, що те, що темне, — є ясне, перед тими самими людьми, перед якими цю темність гудили? Таж треба сподіватись від тих священників якоїсь послідовности і самопошани.

А потрете: невдоволення римсько-польською політикою і роботою біскупа. не проминуло ані між уніятськими священниками, ані між громадами. Далі виливаються гіркі жалі, нарікання, далі сумління тих священників і громад каже їм, що їх місце не в уніятській церкві. Далі дух рветься до чистого діла, до розриву з усею тою римською нікчемністю, яка забруджує чисте діло Христової науки, до такого чину, що вливає нову енергію, нову кров в жили. Але ті чисті пориви вони придушують, вбивають, вгашають. Забули про слова: „Не вгашайте духа.” Хто гасить такі пориви, хто духа вбиває,

той грішить проти Святого Духа. Може вас, пан-отці, тримають в римських шорах всякі хитро ковані закони і міркування, — але ваше сумління, о, воно вам вказує чисту стежку. Не стати на цю стежку, — значить до решти закапарити власну душу і власне сумління.

Знаємо ми, чого сподіваються ті уніятські єгомосці, які основувають незалежництво. Вони врять, що виторгують від Риму це, що Рим забере з Америки єпископа Богачевського. Коли б так сталося, коли б єпископ Богачевський був відкликаний, то незалежні єгомості вертали б назад до унії. Щоби лише новий єпископ! Щоби лише його виторгувати!

Але чекайте! "Премудрих немудрі осудять!" Ви, пан-отці, перерахуетесь. Нехай прийде новий уніятський єпископ. Чи він не зажадає, щоби ті громади, які в'їбрали вже своє майно з римських лабетів, назад те майно на него записали? І гадаєте, що нарід буде такий темний, що ви ним знов покрутите і він віддасть свою працю римському агентові?— Ви народові сказали, що теперішнього уніятського єпископа призначив Рим за згодою Польщі. А чи ви думаєте, що коли б мав прийти до Америки новий уніятський єпископ, то він прийде без згоди Польщі? А нащо ж конкордат?— Нехай би і завтра приишов новий уніятський єпископ до Америки: чи ви, пан-отці, думаєте, що Рим забуде те, що ви підняли „бунт"? Думаєте, що новий єпископ вам не заплатив би римською міркою в слушний час?

Неточні ваші підрахунки і непевні торги. Підете назад до Риму, то там знайдете належну відплату.— А з другого боку заплатить вам і нарід. Схочете ви ще раз скрутити сумлінням громад, схочете ви ще раз зтягнути громади в римську шлю, схочете ви ще раз скочити "сюди-туди", — то знайте, що нарід вам скаже: **єгомості крутіть самі собою. Як хочете крути нами і нашою працею і нашим сумлінням, то шукайте собі дурних, бо в нас таких нема!**

Нарід вже освідомлений. Нарід приходить до Української Православної Церкви. Нарід знає, що в Українській Православній Церкві йому місце. Коли б ви, пан-отці, вміли робити правдиві висновки з того, що діється, то ви побачил б „букви на стіні". Ті громади, які покинули унію, одна за другою пере-

ходять до Української Православної Церкви. Як ви не старались крутити сумлінням Філадельфійської громади, як ви не одурювали цю громаду,— а вона визволилась з того дурману ваших торгів, вашої заскоружлості і ваших нерозумних розрахунків,— і прийшла до Рідної Церкви!

Ми не лише віримо, не лише сподіваємось, ми напевно знаємо, що за філадельфійською громадою прийдуть до Української Православної Церкви інші громади, що вирвались „з землі римської, з дому неволі”.

ВІІ. ЧОГО МАЮТЬ СПОДІВАТИСЯ ГРОМАДИ?

А чого мають чекати ті уніятські громади, які таки не припинили боротьби і процесів проти римського післанця?

Чекати на те, що зробить Галичина? — Що може зробити тепер наш нарід в Галичині, коли на боці конкордату стоїть польська влада з армією, жандармерією, поліцією і тюрмами?

Чекати на той день, коли знов встане Українська Держава? — Панове! Церква, як рідна Мати, мусить бути близька до життєвих інтересів народу. Церква мусить сприяти всім поривам народу до волі. Отже Церква мусить в царині своєї діяльності виробляти поняття чистої християнської моралі в народнім, в громадськім життю, щоби душу народу нахнути любовю до Правди.. **Церква мусить приготувляти своїх дітей на чесне : чисте діло боротьби за Правду.** Церква мусить вчити своїх дітей, що найбільша любов є та, коли вони душу свою положать за друзів своїх, — за свій нарід. **Благословіння і молитви Церкви повинні завжди освячувати боротьбу народу за його потоптану Правду, бо це є боротьба проти зла,— проти діявола.** І ви чекаєте на той час, коли знов встане Українська Держава, щоби вирішити, що ви покидаєте унію з Римом? Хто вас так учить, той або лукавить, або сам не знає що творить.

Що ж діється на наших очах? Уніятська церква в Галичині відправляє молебні і Служби за польських президентів і маршалків. Вона затроює душу пробудженого народу рабством і зрадою. Вона помагає ворогам виховувати молоде покоління рабів і яничарів і підніжків. **Коли хочемо Української Держави, то мусимо розбивати і розносити унію,**

яка шкодить народові тепер і яка, без сумніву, пошкодить йому і тоді, коли він мати-ме свою Державу. Чи ж не є то факт, що уніятські верховоди в Галичині і їх прихвостні виступали проти злуки Галичини з Україною тому, що „це може пошкодити справі св. унї ” Так накісли римським квасом, що Рим і папу ставили вище рідного народу. Чи те саме має повторитися?

Деякі кажуть: коби то єпископи Української Православної Церкви прийняли свячення від російських єпископів, — або колиб російські єпископи признали єпископат Української Церкви, то ми зараз йдемо до тої Церкви. —

Гей, діти, діти, — вже старі і сиві і лисі і згорблені, а таки діти. Українська Православна Церква, що визволилась з московського ярма, що виполола всі московські впливи, що позбулася московських агентів в мітрах і рясах, — вона мала б в тих недостойних підніжків вже загинувшого московського царату просити свячення? Чи живий чоловік кличе на поміч трупа, якого рєсточили черви? Та невже можна бути таким заскорузлим, щоби вважати законними таких московських єпископів, яких призначував царат всупереч Апостольським Правилам, а не признавати законними українських єпископів, яких Церква своїм голосом і благодаттю Духа Святого поставила пастирями Христової отари? — Або чекати, що нас хтось визнає, або не визнає? Не на те, чи нас визнають московські єпископи дивиться Господь, а на те, чи діло наше чисте. **Коли хочемо, щоби нас хтось визнав, ми мусимо найперше самі себе визнати.** Нехай би ми прим. прийшли до якоїсь великої держави і просили її правительство: „світлі панове! Ми є ніби то українці. Ми будемо напевно українцям, як ви зволите нас такими визнати”. Чи було б це розумно? Чи не подумали б собі правителі великої держави, що в нас не всі дома?

Діло Рідної Церкви твориться не для когось, не для чийогось визнання, не для Риму, не для Варшави, чи Москви; діло Рідної Церкви твориться для здвигнення Божого Царства Правди, Мира і Любови між нашим народом і людством. Жидівські книжники і архієреї не визнали Христа. Та невже через те нинішні християне мають не визнавати Христа тому, що тодішні „патріярхи” засудили Його на смерть, як „єре-

тика", і „шизматика?"

Ані чекати, ані сподіватись нам чужих ласк. Треба нам, українцям, які визнають Христа, єднатися під прапором Рідної Церкви. Це буде до речі, а не творення незалежних парафій, які принесуть лише шкоду Церкві і Народові.

VIII. ЧОМУ?

Звичайно, мені можуть сказати, що я мушу хвалити Українську Православну Церкву, бо мені залежить на її розвитку. Правда.

Але я можу сказати, що Українська Православна Церква буде розвиватися незалежно від того, чи до Неї прийде одна, або друга уніятська громада. Українська Православна Церква в Америці росла на наших очах. В 1921-ім р., українських православних парафій в Америці було заледви шість. Сьогодні їх число вже перейшло 30, — а в Канаді 120. Значить не спинили розвитку Рідної Церкви всі проклони Риму і Московщини. Ті, що на ниві Рідної Церкви працювали і працюють, непохитно вірять, що Божа Рука керувала нею через всі труднощі. Так само вірять, що Господь і надалі допоможе Українській Православній Церкві двигатись вперед та об'єднувати навкруги себе дітей нашого народу. На Україні не перемогли Рідної Церкви всі тюрми і нагінки, там вона далі росте і розвивається, — та невже можуть її зломити в Америці проклони і цькування римських та московських прихвостнів і пусті балачки темних фанатиків?

Любимо Українську Православну Церкву, бо вона **українська**. Вона **наша**. Тільки чужий наймит, або нерозумний темняк може накидатися на Українську Православну Церкву і тягнути золоте ярмо Риму чи Москви.

Українська Православна Церква піклується тим, щоби повнити те післанництво, до якого вважає себе покликаною Христом. А про що ж клопочуться чужі церкви, римська і московська? **Щоби майно церковних громад загарбати.**

Та невже ви сліпі, щоби не бачити тої ганьби, якою вкрилися за останніх п'ять літ уніятська церква і московська церква. Судові процеси, арештування, полісмени і шерифи з револьверами, судові заборони, рій вчених адвокатів, тяганина і позорище. І за що? За Євангелію Христову? За лю-

бов проповідувану Христом? За Правду Христову? За спасіння душ? — **Ні! За народне майно, за панування над на родом.** Покажіть мені один процес яким так опоганила б своє післанництво Українська Православна Церква!

Вольному воля. Кому люба унія з Римом, кому любо, що папа в католицькій церкві є на першій місці, а Христос в куті, — хто вірить, що політика Риму не противиться свя- тим Заповітам Христа, — той нехай тримається унії. Там його місце. Відтам його ніхто не тягне.

Але хто осуджує Рим, хто знає про злочини папства супроти людства і з окрема супроти нашого народу, хто знає, що унію нам накинули ляхи для своїх політичних цілей, хто знає, що унія тягне віз польської держави, хто гудить ру- тенську роботу римського біскупа, словом, хто перестав бу- ти **переконаним** католиком-уніятим, — той робить один раз злочин, коли таки тримається унії. І той робить другий раз злочин, коли відкинувши унію, роздроблює американських українців на незалежні громади. Така робота є гріх проти Бога і проти народу.

Є Українська Православна Церква, наша Церква, Рідна Церква і до неї повинен йти кожен, хто вирвався з римського, чи московського ярма.

[20 коп.]

0.48

PL 1472 Y

~~20 коп.~~

21

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ, ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ

„ДНІПРО”

Український Тижневик

Орган Української Православної Церкви в Америці.

Річна Передплата \$ 2.50
За Границю \$ 3.00

1986

„DNIPRO”

1944 West Erie Street

Chicago, Ill.

“Вставайте, Кайдани Порвіте!”

Іван Гундяк.

З Римом-Чи Без Риму?

ЧИ ДАЛЬША УНІЯ З РИМОМ,— ЧИ НЕЗАЛЕЖНИЦТВО,—
ЧИ РІДНА ЦЕРКВА?

Написав: Прот. Іван Гундяк.

1928.

Накладом Обєднання Парафій Української
Православної Церкви Ньюйорського Округа.

З Друкарні “ДНІПРА”, 1944 W. Erie St. Chicago, Ill.